



## ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

спеціальність	«Професійна освіта» ( Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	«Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»	факультет	менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

## ВИКЛАДАЧ

### Пономарьова Марина Сергіївна



Вища освіта – спеціальності: менеджмент; підприємництво, торгівля та біржова діяльність; садівництво та виноградарство; управління закладів освіти; освітні та педагогічні науки, соціальне забезпечення, захист і карантин рослин.

Науковий ступень - кандидат економічних наук 08.00.04 – економіка та управління підприємствами, (за видами економічної діяльності) Вчене звання - доцент кафедри менеджменту

Досвід роботи – більше 20 років

Показники професійної активності з тематики курсу: • авторка 82 фахових наукових статей та більше 86 тез та матеріалів конференцій; • співавтор 3 навчальних посібників, 6 навч-метод. посібників та 12 колективних монографій;

авторка більше 60 методичних рекомендацій;

досвід роботи у складі редакційної колегії фахового видання. Відповідальний секретар Вісника ХНАУ. Серія «Економічні науки»; Journal of management, economics and technology.

досвід роботи у складі: методичної комісії факультету, конкурсних комісій (наукових студентських робіт): Професійна освіта; Підприємництво; Економіка сільського господарства та АПК; Маркетинг; Управління проектами тощо;

досвід роботи у складі оргкомітетів та редакційних колегії з проведення Міжнародних науково-практичних конференцій;

Член Всеукраїнської громадської організації «Українська асоціація економістів-міжнародників; Громадська спілка «Українська асоціація освіти дорослих, Споживче Товариство «Ай.Ем.Ті.Ді.-ІНТЕРНЕТІОНЛ» CS IMTDINTERNATIONAL, Українська асоціація хімічної та харчової інженерії CFE-UA

телефон	0509152796	електронна пошта	szoloto549@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	----------------------	-----------------------	--------

## Загальна інформація про освітню компоненту (ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВИТИ)

<b>Мета</b>	оволодіння системою комунікативних знань, умінь, що забезпечують реалізацію функцій, покладених на педагога професійної освіти цілому, здійснення майбутніми фахівцями професійно-педагогічної комунікації на високому якісному рівні, можливість самореалізації й самовдосконалення студентів через вербальні, невербальні засоби комунікації з точки зору педагогічної діяльності.
<b>Формат</b>	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
<b>Специфічні результати навчання і форми їх контролю</b>	основні критерії професійного зростання траєкторії освіти та агровиробництва та особливості професійного становлення особистості в процесі професійної підготовки; необхідність застосування методів професійного та освітнього середовища в науковій та дослідницькій роботі здобувачів; застосовувати алгоритм впровадження методів стратегічного планування в реалізацію інноваційних проектів освітньої системи та агровиробництва; визначити критерії якості освітньої діяльності та професійного зростання; формувати комплекс професійних знань освітнього середовища та механізм здобуття сучасного досвіду з агровиробництва.
<b>Обсяг і форми контролю</b>	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин-практичні; модульний контроль ; підсумковий контроль – залік
<b>Вимоги викладача</b>	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
<b>Умови зарахування</b>	згідно з навчальним планом

## ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВИТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМИ

<b>Компетентні ості</b>	<p>ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види.</p> <p>ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>СК 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.</p> <p>СК 18. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації.</p> <p>СК 20. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.</p> <p>СК 24. Здатність управляти комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих</p>	<b>Програмні результати навчання</b>	<p>ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення з метою професійного зростання траєкторії освіти та агровиробництва.</p> <p>ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.</p> <p>ПР 21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.</p> <p>ПР 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання</p> <p>ПР 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях галузі/сфери.</p>
-------------------------	--	--------------------------------------	---

## СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ)

### Модуль 1.

№	тема	практичне заняття	тема	Тематика
<b>Лекція 1.</b>	Педагогічне спілкування як соціально педагогічний феномен.	<b>ПЗ 1</b>	Теоретико - методичні засади педагогічного спілкування. Структурний аналіз спілкування: інтерактивний, перцептивний та комунікативний бік. Методи дослідження спілкування: 1) методи визначення особливостей спілкування та виміру особистісно-комунікативних якостей; 2) методи дослідження міжособистісних відносин; 3) методи дослідження соціальної мотивації в сфері спілкування; 4) методи вимірювання відношення до себе, самооцінки, самоповаги та психологічного захисту.	Самостійна робота
<b>Лекція 2.</b>	Вербальне педагогічне спілкування	<b>ПЗ 2</b>	Визначення основних факторів, які впливають на характер мовленнєвого спілкування на прикладі діалогу літературних персонажів. Виділення етапів розвитку розмови героїв, визначення змін мовленнєвих ролей. Мовленнєві прийоми, використані учасниками для демонстрації соціального статусу, ставлення до співрозмовника.	
<b>Лекція 3.</b>	Засоби впливу у педагогічному спілкуванні	<b>ПЗ-3</b>	Фактори ефективного слухання. Цілі слухання. Поняття зворотного зв'язку. Види зворотного зв'язку: оціночний, без оціночний. Стили слухання: не рефлексивне слухання, рефлексивне слухання, емпатичне слухання. Види рефлексивних відповідей. Підготовка та виголошення промови. Спостереження за невербальною поведінкою партнерів-промовців а її аналіз. Написання доповіді чи звернення. Визначення ідеї та головних аспектів питання, якому присвячено текст	
<b>Модуль 2</b>				
<b>Лекція 4.</b>	Педагогічне спілкування в площині особистісно рольових взаємовідносин і взаємодії	<b>ПЗ 4</b>	Прийоми субординаційно-рольового педагогічного спілкування. Рівні, стилі й типи педагогічного спілкування. Теоретичне обґрунтування стилів педагогічного спілкування.	Самостійна робота

Теоретичні підходи до педагогічного спілкування.  
 Спілкування як психолого-педагогічна категорія.  
 Методи дослідження спілкування. Монологічне педагогічне спілкування. Мовлення у педагогічному спілкуванні. Дидактичне педагогічне спілкування. Невербальна комунікація. Стель спілкування та сумісність людей. Емоційні засоби педагогічного впливу. Поведінкові засоби педагогічного впливу. Міжособистісне сприймання у педагогічному спілкуванні. Стельові і субординаційно-рольові взаємовідносини.  
 Структурні компоненти культури педагогічного спілкування. Феномен особистого впливу викладача. Культура педагогічного спілкування. Основні характеристики культури педагогічного спілкування. Правила культури педагогічного спілкування. Культура спілкування у педагогічному колективі. Культура педагогічної комунікації. Культура педагогічної комунікації. Вчитель як суб'єкт педагогічного спілкування. Мотиваційна детермінованість педагогічного спілкування. Відповідальність учителя як суб'єкта педагогічного спілкування. Ефективне спілкування.

			Типи позицій у педагогічному спілкуванні. Типові особливості порушення суб'єктами учіння поведінкових норм	
<b>Лекція 5.</b>	Культура педагогічного спілкування: сутність, компоненти	<b>ПЗ-5</b>	Правила культури педагогічного спілкування. Правила ефективного педагогічного спілкування. Правила для слухача. Формальне та неформальне міжособистісне спілкування. Довірливе спілкування, його функції та стадії. Специфіка довірливого спілкування. Довірливість та відкритість. Довірливість та наївність.	
<b>Лекція 6.</b>	Культура спілкування у навчальному закладі	<b>ПЗ-6</b>	Особливості організаційної структури, які найбільше впливають на поведінку людей в межах освітньої організації. Доречність щирості між діловими партнерами. Ділова бесіда та ділова нарада. Значення міжособистісної сумісності для успішності навчально-виховного процесу	
<b>Лекція 7.</b>	Викладач як суб'єкт педагогічного спілкування	<b>ПЗ 7</b>	Проблема суб'єкта і суб'єктності в руслі філософсько-психологічних ідей. Мотиваційна детермінованість педагогічного спілкування . Афіліативна мотивація суб'єктів педагогічного спілкування. Комунікативна настанова вчителя як суб'єкта педагогічного спілкування.	
<b>Лекція 8</b>	Ефективне педагогічне спілкування	<b>ПЗ-8</b>	Контактність як важлива умова успішності спілкування. Комунікативна сумісність. Адаптивність. Поняття особистого впливу. Типи особистого впливу. Наслідки фрустрації в прояві здатності особистого впливу. Переконувальність. Переконувальність та статус людини в групі. Лідерство та його різновиди. Основні стратегії та тактики впливу на людину. Переконання та навіювання. Маніпуляції в спілкуванні.	

## ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Алексюк А.І. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник. - К.: Либідь, 2002.
2. Аносов І. П. Психологічні основи педагогічного спілкування .- К.: 2007.
3. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: (навч. - метод. посібник): Кондор, 2008, - 272 с.
4. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача .- К., 2007.
5. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. – К., 2006.
6. Головатий М.Ф. Менеджмент недержавної системи освіти у новітній Україні: концептуальні засади у соціальній політиці // Наукові праці МАУП. К., 2009. –Вип. 1(20).
7. Долинська Л. В., Уварова Ю. В. Формування стильових особливостей педагогічного спілкування у майбутніх учителів. К., 2005.
8. Долинська Л. В., Улунова Г. Є. Ускладнене спілкування в учнів шкілінтернатів. К., 2005.
9. Закон України «Про освіту» Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 34; ВВР, 1996, № 21; 1998 №48; 2001, № 2-3.
10. Закон України «Про вищу освіту від 01.07.2014 № 1556-VII
11. Зубенко Л. Г, Немцов В. Д. Культура ділового спілкування. — К., 2000.
12. Карамушка Л.М. Психологія управління : навч. посіб. - К. : Міленіум, 2003. - 344 с.
13. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління : посіб. - К. : Академвидав, 2003. - 568 с.
14. Орбан-Лембрик Л.Е. Комунікативний простір міжособистісних відносин. Вісник ПУ.Філософія і психологічні науки.2003. Вип.4.
15. Орбан-Лембрик Л. Е. Спілкування як соціально-психологічний феномен // 36. наук, праць: філософія, соціологія, психологія. — Івано-Франківськ, 2003. Вип. 8. — Ч. 2.
16. Найдьонов І.М. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Основи психології та педагогіки»: Навч. посіб. Видан. К.: 2009. 280 с.
17. Найдьонов І.М. Етика-естетика: дидактичний зміст: Навчальний посібник .- Кондор, 2011.- 550 с.

Методичне забезпечення

Глосарій з професійної освіти (аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій) [Текст] : для здобувачів вищ. освіти ден. та заоч. форм навчання спец. А5 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології). Ч. 2 / Н. І. Моїсєєва, В. Є. Новікова, М. С. Пономарьова, С. А. Золотарьова, Н. Г. Бондар, О. В. Борюшкіна, О. М. Варипаєв, О. В. Воронянський, Н. Г. Грабар, І. О. Данченко, А. С. Міносян, Д. Л. Кобелева, Н. М. Николаєнко ; Держ. біотехнол. ун-т. - Харків : [б. в.], 2025. - 345 с.

Глосарій з професійної освіти (аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій) [Текст] : слов. для здобувачів вищ. освіти ден. та заоч. форм навчання спец. А5 Проф. освіта (аграрне виробництво, переробка с.-г. продукції та харчові технології). Ч. 1 / Н. І. Моїсєєва, В. Є. Новікова, М. С. Пономарьова, С. А. Золотарьова, Н. О. Бондар, О. В. Борюшкіна, О. М. Варипаєв, О. В. Воронянський, Н. Г. Грабар, І. О. Данченко, А. С. Міносян, Д. Л. Кобелева, Н. М. Николаєнко. - Харків : ДБТУ, 2025. - 400 с.

## СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за темами
		до 50	підсумкове тестування
Поточне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

## НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.